

การพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย : กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

Teacher Development in Organizing an Integrated Learning Experience for Young Children : A Case Study of the Child Development Center of Rong Kham Sub-District Municipality, Rong Kham District, Kalasin Province

เอ็มไพร์ อันโนนจารย์¹, ดร.ธีระ ภูติ², ดร.ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิสิน³

Eimpai Unnonjan¹, Dr. Theera Phudee², Dr. Saksit Rittilun³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพปัจจุบันของครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ 2) แนวทางการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ และ 3) ผลการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยประกอบด้วย ผู้วิจัยและครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 6 คน เครื่องมือ ได้แก่ แบบบันทึกการศึกษาเอกสาร แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบประเมิน และแบบสะท้อนผลการพัฒนา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอผลในเชิงบรรยาย

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

² อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

³ อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ พบว่า เทศบาลมีนโยบายและแผน มียุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นพัฒนาครูโดยการอบรมและศึกษาดูงาน แต่ครูยังขาดความรู้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ แนวทางการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก พบว่า ใช้การอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อพัฒนาครู และผลการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก พบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้และมีความมั่นใจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการเพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ : การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

Abstract

This study focused on three components of a teacher development project (1) the current state of teachers who organize the integrated learning experience at the Child Development Center of Rong Kham Sub-District Municipality, Rong Kham district, Kalasin province, (2) the guidelines for developing teachers in organizing an integrated learning experience, and (3) the results of developing teachers in organizing an integrated learning experience. There were 6 participants consisting of 5 teachers and the researcher. Instruments comprised a record form for literature review, a semi-structured interview form, a test, an observation form, an evaluation form, and a reflection form. The quantitative data were analyzed with percentage and mean, while the qualitative ones were analyzed using a content analysis and were presented descriptively.

The results of this research revealed that with regards to the current state of teachers organizing an integrated learning experience, the municipality had a policy and action plan for the child development center. It also had strategies for organizing a variety of learning activities. The municipality emphasized teacher development by encouraging the teachers to attend a training course and a study visit; however, the teachers' knowledge pertaining to organizing an integrated learning experience was at a low level. Regarding guidelines for developing teachers, a workshop on organizing an integrated learning experience was employed to develop the teachers. After developing, the results indicated that the participants acquired a higher knowledge and a higher degree of confidence in organizing an integrated learning experience.

Keyword : Integrated Learning Experience, Child Development Center

บทนำ

สภาพวิกฤติทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรงได้สร้างความกดดันให้เกิดความจำเป็น อย่างยิ่งในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาไทยให้สามารถผลิตผู้ที่มีความเป็นมนุษย์ มีคุณธรรมและจริยธรรม อีกทั้งรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงอย่างมีคุณภาพ จากผลงานวิจัยทางการแพทย์พบว่าเด็กปฐมวัยไทยจำนวนมากถึง 1 ใน 6 พัฒนาการล่าช้าไม่สมวัยโดยมีอัตราส่วนเพิ่มขึ้นตามอายุ แสดงว่าเด็กเหล่านี้ขาดโอกาสเรียนรู้และขาดการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม รวมทั้งจำนวนเด็กที่มีความต้องการทางการศึกษาพิเศษมีเพิ่มขึ้น ด้วยเหตุนี้ผู้ปกครองของเด็กและผู้ที่อยู่ใกล้ชิดตัวเด็ก คือ ครูผู้ดูแลเด็กจึงได้ตระหนักถึงปัญหาที่มีการแผ่รังวงและดำเนินการให้ความช่วยเหลือเด็กอายุต่ำกว่า 6 ปี ทุกกลุ่มตั้งแต่แรกเกิดตลอดจนการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการ ศักยภาพของเด็ก และปัญหาทางสังคม ทำให้จำเป็นต้องพัฒนาเด็กให้สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตทางสังคมของเด็ก ซึ่งมีลักษณะเฉพาะและแตกต่างกันไป (นริศรา ชมจุมจัง, 2550 : 36) จากความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก่อให้เกิดความคาดหวังและผลักดันให้เกิดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับเพื่อให้การศึกษาที่จัดโดยสถานศึกษาทุกแห่งมีมาตรฐาน ทัดเทียมกันสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพและมาตรฐานนั้น จำเป็นต้องมีการนำหลักสูตรลงสู่การปฏิบัติเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมของการเรียนรู้ที่เหมาะสม ดังนั้นจึงได้มีการกำหนดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 เพื่อเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำหลักสูตรฉบับนี้ไปพัฒนาเด็กได้ถูกต้องและเหมาะสมมีประสิทธิภาพและมาตรฐานเดียวกันสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (กระทรวงมหาดไทย, 2550 : 17)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อมความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นและกำหนดให้มีพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และได้ประกาศใช้แผนการ

กระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งตามแผนดังกล่าวองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรับการถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษาทั้งการจัดการศึกษาในระบบนอกระบบจากหน่วยงานต่างๆ ภายในปี 2553 เป็นต้นไป ตามความพร้อมและความเหมาะสมของท้องถิ่น (กระทรวงมหาดไทย, 2546 : 45)

สภาพปัจจุบันการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยให้กับเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 3-5 ปีเด็กที่อยู่ในเทศบาลตำบลร่องคำ 13 หมู่บ้าน โดยยึดหลักการแนวการสอนและวัตถุประสงค์ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัยเพื่อเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และด้านคุณธรรมจริยธรรม ในปีการศึกษา 2555 มีเด็กนักเรียน จำนวน 227 คน ศูนย์ที่สังกัดเทศบาลตำบลร่องคำทั้ง 2 แห่ง ครูผู้ดูแลเด็กจำนวน 12 คน จากการนิเทศภายในศูนย์ฯ ครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2555 เกี่ยวกับการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยพบว่าครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลร่องคำ จำนวน 6 คน จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอนุปริญญา และในปีการศึกษา 2548 กรมปกครองส่วนท้องถิ่นมีนโยบายให้ครูผู้ดูแลเด็กที่ยังไม่จบปริญญาตรีครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัยให้ศึกษาต่อให้จบจึงจะสามารถบรรจุเป็นครูผู้ดูแลเด็กได้ ดังนั้นครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลร่องคำจะจบวุฒิการศึกษาปริญญาตรีเอกการศึกษาปฐมวัยภาคพิเศษส่วนมาก ซึ่งครูผู้ดูแลเด็กจำนวนนี้รวมทั้งผู้วิจัยยังไม่เคยได้รับการฝึกอบรมเรื่องการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ จึงทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการทั้งด้านเนื้อหาและวิธีการ ครูผู้ดูแลเด็กมีปัญหาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กในชั้นเรียน การผลิตสื่อตามหน่วยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการใช้สื่อประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ตลอดจนไม่เข้าใจวิธีการวัดและประเมินความพร้อมตามหลักสูตรปฐมวัยพุทธศักราช 2546 เพื่อให้เด็กได้พัฒนาตนเองในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคม และสติปัญญา จึงทำให้ครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลร่องคำทุกคน มีความต้องการและ

สมัครใจที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและพัฒนาตนเองเกี่ยวกับกระบวนการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ (สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดกาฬสินธุ์, 2556 : 13)

ดังนั้นการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะการพัฒนาครูผู้ดูแล
เด็กเป็นการทำให้บุคคลได้รับความรู้ความสามารถและความชำนาญมากขึ้น ซึ่ง
สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงาน ทำให้หน่วยงานได้รับผลจาก
การปฏิบัติงานที่มีคุณภาพประสิทธิภาพสูงขึ้น การพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กเป็นการลงทุน
ระยะยาว (Long Term Development) ในช่วงระยะเวลาก่อนนี้หน่วยงานต่างๆ จึง
ไม่ค่อยดำเนินการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กเพราะต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงหรือเมื่อพัฒนาครู
ผู้ดูแลเด็กที่ทำหน้าที่สอนในสถานศึกษา เช่น สถาบันทางการศึกษา ศูนย์อบรมเด็ก
ก่อนเกณฑ์ในวัด ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การศึกษานอก
โรงเรียนหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จำเป็นต้องได้รับการพัฒนา
เกี่ยวกับงานในหน้าที่รับผิดชอบ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนการ
พัฒนาหลักสูตรการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนการพัฒนาเทคนิคการสอนวิธีต่างๆ ซึ่ง
วิธีการจัดกิจกรรมในการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กเหล่านี้ก็เพื่อตอบสนองและส่งเสริมความ
ต้องการความเจริญก้าวหน้าของผู้ปฏิบัติเองการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาจะประสบ
ผลสำเร็จบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาหรือไม่ขึ้นอยู่กับศักยภาพ
คุณภาพของครูผู้ดูแลเด็กซึ่งจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ (สมควร
จงเจือกกลาง, 2553 : 56)

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้ดูแลเด็ก มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนใน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาล ตำบลร่องคำ 2 อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ จึงสนใจที่
จะศึกษาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการให้กับเด็กศูนย์พัฒนาเด็ก
สังกัดเทศบาลร่องคำทั้ง 2 แห่ง ให้มีประสิทธิภาพ เด็กจะได้มีพัฒนาการครบทั้ง
4 ด้าน คือด้านร่างกาย ด้านจิตใจ อารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา จะนำ
เอาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และใช้เป็น
แนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาในหน่วยงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์
3. เพื่อพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการโดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart (1988) Grundy (1987) Zuber-Skerritt (1991) และ McKernan (1991) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection)

การดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนแบบบูรณาการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีการดำเนินการดังนี้

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกสรุปการศึกษาเอกสาร แบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง และแบบทดสอบ

วิธีวิจัยและการวางแผนการทดลองทางสถิติ

กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย (Research Participants) ประกอบด้วย ผู้วิจัย และครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลร่องคำ 1 และ 2 จำนวน 6 คน
2. ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ครูชำนาญการด้านปฐมวัย จำนวน 2 คน

การเก็บข้อมูล

1. สรุปผลการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการจัดการประสบการณ์การเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยใช้แบบบันทึกสรุปการศึกษาเอกสาร

2. สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

3. ทดสอบความรู้ความเข้าใจของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยก่อน โดยใช้แบบทดสอบ

การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสังเคราะห์เนื้อหา สรุประเด็น (Content Analysis) และนำเสนอข้อมูลในเชิงบรรยาย (Descriptive Analysis) ส่วนผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจนำเสนอโดยใช้ร้อยละและค่าเฉลี่ย

ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก ด้านการจัดประสบการณ์ การเรียนการสอนแบบบูรณาการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีการดำเนินการดังนี้

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกการประชุม คู่มือการพัฒนาครู และแบบประเมิน

การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อระดมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนแบบบูรณาการ และการจัดทำคู่มือการพัฒนาครูที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ

การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสังเคราะห์เนื้อหา สรุประเด็น (Content Analysis) นำเสนอข้อมูลในเชิงบรรยาย (Descriptive Analysis) และข้อมูลที่ได้จากการประเมิน คู่มือจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียน การสอนแบบบูรณาการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีการดำเนินการดังนี้

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบ แบบสะท้อนผลการพัฒนา (After Action Review) และแบบสังเกต

การเก็บข้อมูล

1. ทดสอบความรู้ความเข้าใจของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยหลังการอบรม โดยใช้แบบทดสอบ
2. การสะท้อนผลการพัฒนา กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้บันทึกสะท้อนผลการพัฒนา โดยใช้แบบสะท้อนผลการพัฒนา (After Action Review)
3. การสังเกตพฤติกรรมการสอนกลุ่มผู้ร่วมวิจัย โดยใช้แบบสังเกต

การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสังเคราะห์เนื้อหา สรุปประเด็น (Content Analysis) นำเสนอข้อมูลในเชิงพรรณนา

ผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานด้านการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ การสอนแบบบูรณาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า เทศบาลตำบลร่องคำมีนโยบายและแผนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมียุทธศาสตร์ในการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข เน้นที่จะพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กโดยการส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรม การศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจากยุทธศาสตร์ดังกล่าว เทศบาลร่องคำได้มีโอกาสดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์เทศบาลตำบลร่องคำและนโยบายของผู้บริหาร ทั้งยังกำหนดทิศทางการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่ได้วางไว้ ผลจากการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการโดยรวม ผู้เข้ารับการอบรมได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการผ่านแผนการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่แผนการจัดการศึกษาไม่ได้มีการบูรณาการแต่อย่างใด ซึ่งต่างเข้าใจในการบูรณาการหรือการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กไม่เหมือนกัน อีกทั้งยังไม่มีการจัดอบรมเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการใดๆ มาก่อน ซึ่งเห็นได้ชัดจากผลสะท้อนของคะแนนทดสอบก่อนการอบรมเชิงปฏิบัติการ พบว่า กลุ่มเป้าหมายได้คะแนนเฉลี่ยเพียง 16.5 คะแนน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน โดยคิดเป็นร้อยละ 41.25 ของคะแนนเต็มทั้งหมด

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การสอนแบบบูรณาการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ผลการอบรมเชิงปฏิบัติการ กลุ่มเป้าหมายสามารถจัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นรายบุคคลได้เป็นอย่างดี โดยวิทยากรได้ให้ข้อเสนอแนะและคำแนะนำเพิ่มเติมในส่วนต่างๆ ที่ยังไม่สมบูรณ์ของการจัดทำแผน กลุ่มเป้าหมายมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้จากวิทยากรที่มานำ มีการซักถามในขั้นตอนที่ยังไม่เข้าใจเพื่อสามารถนำไปจัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการได้จริง ผลการประเมินคู่มือการพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนแบบบูรณาการพบว่า โดยภาพรวม ผู้เชี่ยวชาญประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D. = 0.60$) เมื่อพิจารณาทีละรายการโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยมีผลดังนี้ 1) ความเป็นประโยชน์ของคู่มือ 2) ความเหมาะสมของคู่มือ 3) ความเป็นไปได้ของคู่มือ สรุปได้ว่าแนวทางการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กที่มีความเหมาะสมได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจในการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้คู่มือการอบรมที่มีความเป็นประโยชน์ มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับดี

3. ผลการศึกษาการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนแบบบูรณาการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ผลการทดสอบก่อนและหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการผู้เข้าร่วมอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนแบบบูรณาการมากขึ้น โดยมีคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบก่อนการอบรมเชิงปฏิบัติการเท่ากับ 16.5 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 41.25 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมพบว่าเท่ากับ 35 คะแนน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 87.5 เพิ่มขึ้นมาร้อยละ 46.25 ผลจากการสังเกตผู้เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการหลังการอบรม พบว่า ผู้เข้าร่วมอบรมมีความกระตือรือร้นในการอบรม มีการจดบันทึกและร่วมปฏิบัติกิจกรรมทุกขั้นตอนเป็นอย่างดี มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนแบบบูรณาการมากขึ้น คิดว่าสามารถนำความรู้จากการอบรมที่ทางวิทยากรนำเสนอไปใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาแบบบูรณาการความรู้ด้านต่างๆ ได้จริง และจะเกิดประโยชน์อย่างมากต่อตัวผู้เรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสะท้อนผล (After Action Review : AAR) ในการอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้

พบว่า ผู้เข้าร่วมอบรมมีความมุ่งหวังว่าจะนำความรู้ที่ได้จากการอบรมในครั้งนี้ไปใช้ในการจัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตนสังกัด เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งผลจากการอบรมครั้งนี้สะท้อนจากผลการทำแบบทดสอบก่อนและหลังการอบรมพบว่ามีความเฉลียวที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 46.25 แสดงถึงผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการเพิ่มมากขึ้น

อภิปรายผล

การพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ : กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) ซึ่งสอดคล้องกับ จุฑารัตน์ เสนียวงศ์ (2553 : 100-105) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงานด้านการจัดการประสบการณ์การเรียนการสอนแบบบูรณาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ในภาพรวมครูผู้ดูแลเด็กร้อยละ 50-74 มีคุณลักษณะไม่เป็นไปตามเกณฑ์ ยังต้องปรับปรุงในเรื่องความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับ พิกพ ธรรมประชา (2550 : 85-87) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมครูผู้ดูแลเด็กไม่เป็นไปตามเกณฑ์ ยังต้องปรับปรุง และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านทางแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการ การแลกเปลี่ยนความรู้จากการนิเทศนั้นมีปัญหา ซึ่งแผนการจัดการศึกษาไม่ได้มีการบูรณาการแต่อย่างใด เป็นเพียงแต่แผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น สอดคล้องกับน้ำฝน สันติ (2552 : 124-126) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กยังไม่ได้มีการจัดทำแผนการศึกษาแบบบูรณาการ เป็นเพียงแต่การนำแผนการศึกษาตามนโยบายขององค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นมาใช้เท่านั้น ทั้งนี้สาเหตุหลักเนื่องมาจากการขาดความเข้าใจในหลักการบูรณาการความรู้เพื่อจัดทำแผนการศึกษา แนวทางการพัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนรู้จากการสัมภาษณ์ถึง แนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการของกลุ่มเป้าหมาย พบว่ากลุ่มเป้าหมายคิดว่าจะใช้วิธีการศึกษาด้วยตนเองจากอินเทอร์เน็ต และการเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณิ มะลิกาม (2548 : 75-77) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาครูที่เลี้ยงด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า ครูผู้สอนระดับปฐมวัยยังขาดความสามารถในการจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน ครูที่เลี้ยงทุกคนจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและไม่เคยได้รับการอบรมด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยมาก่อน และนริศรา ชมจุมจัง (2550 : 86-88) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ภายหลังการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการทำให้บุคลากรทุกคนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สามารถเขียนแผนการเรียนรู้และจัดประสบการณ์แบบบูรณาการได้ เครื่องมือที่ใช้ในการอบรมเชิงปฏิบัติการ ได้แก่ คู่มือการพัฒนาครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ผ่านการตรวจสอบและเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและคณะผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติตามความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาโดยประเมินในประเด็นด้านความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความเหมาะสม ซึ่งพบว่า โดยภาพรวมผู้เชี่ยวชาญประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาทีละรายการโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยมีผลดังนี้ 1) ความเป็นประโยชน์ของคู่มือ 2) ความเหมาะสมของคู่มือ 3) ความเป็นไปได้ของคู่มือ

โดยสรุปแนวทางการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ : กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีความเหมาะสมได้แก่ การใช้แบบทดสอบและการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจในการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้คู่มือการอบรมที่มีความเป็นประโยชน์ มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ถึงแม้ว่าผู้บริหารเทศบาลตำบลร่องคำมีนโยบายและนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ แต่ครูผู้ดูแลเด็กยังมีความรู้ความเข้าใจน้อย ดังนั้นผู้บริหารเทศบาลตำบลร่องคำควรมีแผนการนิเทศ ติดตามและพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กอย่างต่อเนื่อง

1.2 ครูผู้ดูแลเด็กควรมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพิ่มขึ้น ดังนั้นเทศบาล ตำบลร่องคำควรมีการอบรมครูผู้ดูแลเด็กสังกัดเทศบาลตำบลร่องคำอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของครูผู้ดูแลเด็กสังกัดเทศบาลตำบลร่องคำอย่างต่อเนื่อง

2.2 ควรมีการวิจัยและพัฒนาคู่มือการอบรมให้สามารถนำไปใช้พัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงมหาดไทย. (2546). **การพัฒนาเด็กเล็ก**. กรุงเทพมหานคร : ยูไนเต็ศึกษาโปรดักชั่น.

_____. (2550). **คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : อาสารักษาดินแดน.

จุฬารัตน์ เสนีย์วงศ์. (2553). **การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลจุฬารัตน์ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดหนองคาย**. รายงานศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

น้ำฝน สันที. (2552). **การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาว อำเภอบึง จังหวัดอุดรธานี**. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (บริหารการศึกษา) มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- นริศรา ชมจุมจัง. (2550). การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ
สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล
เด่นราษฎร์ กิ่งอำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด. รายงานการศึกษา ค้นคว้าอิสระ
กศ.ม. (บริหารการศึกษา) มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิภพ ธรรมประชา. (2550). การพัฒนาบุคลากรการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์.
รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (บริหารการศึกษา) มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- สมควร จงเจือกลาง. (2553). การพัฒนาในการจัดประสบการณ์นักเรียนปฐมวัย
โรงเรียนคูเตยราษฎร์สามัคคี อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา. รายงาน
การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (บริหารการศึกษา) มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดกาฬสินธุ์. (2556). ยุทธศาสตร์และ
แนวทางการพัฒนา. กาฬสินธุ์ : สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดกาฬสินธุ์.
- สุพรรณิ มะลิงาม. (2548). การพัฒนาครูพี่เลี้ยงด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก
ปฐมวัย ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด กองการศึกษาเทศบาลตำบล
บ้านดุง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.
(บริหารการศึกษา) มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Grundy, S. (1987). *Curriculum product or praxis*. London : Falmer Press.
- Kemmis, S., & McTaggart, R. (1988). *The action research reader*. 3rd ed.
Geelong, Australia : Deakin University Press.
- McKernan, J. (1991). *Curriculum action research*. London : Kogan Page.
- Zuber-Skerritt, O. (1991). *Action research for change and development*.
Aldershot : Avebury.